

FEDERAȚIA NAȚIONALĂ MINE ENERGIE

MEMBRU FONDATOR AL CNS "CARTEL ALFA"
AFILIATĂ LA: FEDERAȚIA EUROPEANĂ MINE-CHIMIE-ENERGIE
FEDERAȚIA MONDIALĂ A LUCRĂTORILOR DIN INDUSTRIE

Str. Ion Cămpineanu nr. 20, București, Sector 1, etaj 6; www.fune.ro; e-mail: secretariat@fune.ro
Td: 021 3127412; 031 4022254; 0723 802 559; Fax: 021 3100254

Strategia de securitate energetică și politica energetică

Abordări actuale în uniunea europeană și în plan internațional

Lumea pe care o trăim, o lume interdependentă, este din ce în ce mai complexă și adesea periculoasă, față de care cetățenii români devin tot mai conștienți. Creșterea necontrolată a consumurilor determină reducerea drastică a resurselor pe scară planetară, constituind o provocare pentru societatea noastră și afectează sentimentul de securitate care joacă un rol primordial în calitatea vieții, cu consecințe grave și asupra mediului ambiant.

În România, reducerea consumurilor individuale și cele publice, în situații de criză energetică nu reprezintă singura problema căreia țara trebuie să-i facă față.

De asemenea, România, în materie de securitate energetică, trebuie să facă față aceluiași provocări ca și celelalte state ale lumii.

Pentru a răspunde acestor provocări, România ar trebui să ducă o politică de securitate energetică adecvată, în sensul că aceasta din urmă ar trebui să fie concepută ca un cadru strategic și un plan de acțiune pentru ca guvernul să facă față amenințărilor prezente și viitoare din acest domeniu.

Politica de securitate energetică reprezintă cadrul în care este descris modul cum o țară asigură securitatea statului și a cetățenilor din acest punct de vedere.

Aceasta se elaborează sub forma unui document unic și structurat, care poate fi numit plan, strategie, concept sau doctrină.

Politica de securitate energetică se referă atât la prezent cât și la viitor, pentru că definește interesele vitale ale națiunii și stabilește liniile de acțiune pentru a face față nevoilor prezente și viitoare și a gestiona evoluțiile în domeniu.

În ultimă instanță, politica de securitate energetică caută să reunească și să coordoneze contribuțiile tuturor celor responsabili în domeniul resurselor energetice, în funcție de interesele și amenințările considerate ca cele mai importante.

Politica de securitate energetică trebuie definită și întreținută din perspectiva ***necesităților sociale***. Aceasta rezidă din faptul că procesul de construire a securității în general, are drept finalitate deziderate care privesc ***securitatea națională în general, independența energetică, evitarea presiunilor de ordin politic din partea unor actori internaționali, asigurarea dezvoltării economice a statului, a bunăstării cetățenilor etc.***

Politica de securitate energetică cuprinde ansamblul de concepții, principii și orientări asumate, pe fundamentul cărora se stabilesc, într-un anumit context geopolitic, modalitățile de prospectare și exploatare geologică, orientările și direcțiile de acțiune în plan intern și internațional, precum și utilizarea resurselor energetice proprii pentru protejarea, apărarea și promovarea intereselor statului.

Politica de securitate energetică se implementează prin măsuri ***de ordin diplomatic, economic, juridic, informațional, științific, ecologic, social etc.***

Politica de securitate energetică este viabilă dacă încorporează ***cerințele politicilor instituționale, publice și sociale***. În orice mediu de securitate, soluțiile la problemele de interes comun sunt abordate, de regulă, în cadru național și regional. Aceasta impune statelor, forțelor politice, organizațiilor guvernamentale, nonguvernamentale sau civice, conducătorilor politici și reprezentanților diferitelor mișcări politice, să-și asume răspunderea directă pentru securitatea energetică comună.

Necesitatea ca un stat să-și elaboreze o politică de securitate energetică coerentă și detaliată rezultă, în principal, din unele motive cum ar fi:

- **să dea** guvernului statului respectiv posibilitatea de a aborda toate riscurile și amenințările din domeniu într-o manieră coerentă;
- **să crească** eficiența sectorului de securitate energetică prin optimizarea contribuțiilor tuturor structurilor responsabile din acest domeniu;
- **să întărească** încrederea și cooperarea la nivel regional și internațional.

Asigurarea securității energetice reprezintă un proces continuu și complex, extins asupra unui spectru larg de domenii, relații și interdependențe, destinat promovării intereselor și obiectivelor de securitate ale statului, societății și cetățeanului.

Pentru a putea acționa potrivit intereselor de securitate, puterea politică trebuie să decidă în cunoștință de cauză asupra modalităților de utilizare a resurselor care asigură viabilitatea politicii de securitate energetică

Pentru elaborarea unei politici de securitate energetică sunt relevante:

- situația geopolitică a zonei de interes (harta geopolitică);
- sistemul politic;
- dreptul internațional.

Situația geopolitică a zonei de interes (harta geopolitică) este modificată, de regulă, de către marile puteri/superputeri, care construiesc o nouă ordine de securitate, bazată pe alte principii și interese. Ele lansează și dezvoltă numeroase inițiative și programe de care trebuie să țină seama statele naționale, sau cele care afectează noua ordine instituită în mediul/spațiul/zona de interes. Fiecare schimbare a situației geopolitice a zonei de interes (hărții geopolitice) impune căutarea de noi formule de cooperare pentru statele naționale, întrucât fiecare nou „actor” poate genera stabilitate sau instabilitate în plan regional. În noul context, statele naționale devin conștiente că propria securitate nu poate fi disociată de cea a vecinilor. În noua situație geopolitică a zonei de interes (hartă geopolitică), statele naționale acționează pentru eliminarea preventivă sau atenuarea oricăror stări de criză energetică, care poate fi generatoare de insecuritate. Ele sunt interesate să se integreze cât mai rapid în structurile socioeconomice viabile și să coopereze într-un cadru propice, atât din punct de vedere economic și politic, cât și al satisfacerii nevoilor de securitate energetică.

Sistemul politic este expresia raporturilor de putere din interiorul unui stat. Acesta cuprinde relațiile politice, instituțiile politice și concepțiile politice, pe fundamentul cărora se asigură organizarea și conducerea de ansamblu a

societății, funcționalitatea ei. Orice sistem politic se află în relație organică cu sistemele politice specifice ariei geopolitice în care funcționează.

Dreptul internațional constituie baza legitimității exploatării resurselor energetice ale unui stat. Însă, statele care se asociază din diferite interese geopolitice au dificultăți în aplicarea principiilor de drept. Statele naționale apelează și se sprijină pe principiile dreptului internațional, susținând, de regulă, aplicarea rezoluțiilor, deciziilor și recomandărilor organizațiilor internaționale din domeniu. Deși există încercări de a impune norme de drept internațional, statele naționale nu renunță la prevederile dreptului intern în materie de securitate energetică. Politica de securitate energetică face obiectul unei legislații specifice, care diferă de la stat la stat.

Deși politica de securitate energetică diferă de la un stat la altul, tendința generală este ca aceasta să constituie un document unic care abordează cel puțin trei teme/aspecte/capitole fundamentale:

a) rolul statului în sistemul energetic internațional;

Concepția statului despre sistemul internațional și despre rolul pe care statul îl joacă în acest sistem, implică luarea în considerare a intereselor și valorilor acelui stat, a cetățenilor, ca beneficiari de drept ai securității energetice. Pentru România securitatea energetică reprezintă condiția fundamentală a existenței națiunii și a statului român și un obiectiv fundamental al guvernării; ea are ca domeniu de referință valorile, interesele și obiectivele naționale. Securitatea energetică este un drept imprescriptibil care derivă din dreptul constituțional al statului asupra resurselor sale energetice, se înfăptuiește în contextul construcției europene, cooperării euroatlantice și al evoluțiilor globale. „Bogățiile de interes public ale subsolului, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, fac obiectul exclusiv al proprietății publice”, iar exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național, cu „refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic”, constituie atributul exclusiv al statului român.

b) situațiile percepute ca favorabile sau defavorabile la nivel național și internațional;

Se evaluează amenințările și circumstanțele favorabile prezente și viitoare. Teoretic, aici ar trebui incluse atât amenințările interne cât și cele externe, dar, în practică, multe politici de securitate energetică se axează pe riscurile și amenințările venite din afară și evoluțiile favorabile pe plan extern. Tot aici sunt abordate atitudinile politice și preferințele referitoare la partenerii internaționali în materie de energie, ceea ce ar putea avea ca rezultat crearea de oportunități de cooperare

c) răspunderile care revin celor ce aplică politica de securitate energetică în situațiile menționate.

Se stabilește zona de responsabilitate a fiecărui actor care aplică politica de securitate energetică. Sunt incluse aici tipul de activitate legată de securitate și domeniile în care fiecare este împuternicit să acționeze.

Politica de securitate energetică este construită conform unei structuri standard, care include inițierea, elaborarea, reconcilierea și aprobarea.

Revizuirea politicii de securitate energetică este aproape întotdeauna inițiată de executiv. În unele cazuri, legislativul sau diferite structuri permanente cu răspunderi în domeniul securității energetice pot recomanda o revizuire a politicii de securitate energetică. Revizuirea se poate face în mod regulat, uneori chiar anual, dar poate fi și ocazională, în funcție de evoluția pieței mondiale de energie.

Când ne referim la securitatea energetică, ea trebuie privită ca o componentă vitală Strategiei Naționale de Securitate, și include:

- **securitatea surselor energetice;**

România trebuie să aibă în vedere unele elemente principale (riscurile și amenințările) ce configurează mediul de securitate al regiunii, în special cel al zonei extinse a Mării Negre, printre acestea putem aminti:

- a) conflictele de natură etnică și cele de natură etnico-religioasă – de exemplu NagornoKarabakh, Sudul Osetiei și Abkhazia;
- b) instabilitatea politică și economică;
- c) existența regimurilor opresive de tip sultaneistic și fenomenul de radicalizare a opoziției politice;
- d) creșterea militantismului islamic;
- e) activarea și dezvoltarea organizațiilor teroriste;

- f) evoluția rețelelor de trafic de droguri;
- g) instituționalizarea fenomenului de crimă organizată, ca o forță din ce în ce mai penetrantă în viața politică, socială și economică din diferite zone;
- h) dezvoltarea economiilor subterane – dezvoltare care include atât activități economice ilegale cât și activități care se află în aria de control a statului (sistem regulator și de taxe paralel cu cel al statului) și care furnizează mijloace de subzistență cetățenilor;
- i) prevalența corupției în sistemul de stat, în special în piramida guvernamentală.

- **securizarea traseelor energetice existente;**

Securizarea traseelor energetice, are în vedere măsurile ce trebuie luate pentru contracararea și evitarea atacurilor teroriste sau sabotajelor asupra infrastructurii energetice. Dacă sabotajele vizează, în special, obținerea unor ascendențe economice, sau sunt folosite ca mijloc de coerciție politică, riscurile producerii unor atacuri majore asupra infrastructurii energetice a crescut mult în ultimii ani. Vulnerabilitatea rutelor de transport, respectiv atât a rețelelor de conducte cât și a tancurilor petroliere transportoare, fac din acestea ținta preferată a atacurilor teroriste. Pentru România, oleoductele și gazoductele sunt de importanță națională și trebuie să fie considerate obiective de interes strategic.

- **identificarea unor trasee alternative de energie;**

Identificarea unor trasee alternative de energie este vitală atât pentru economia europeană cât și pentru stabilitatea și configurația politică a regiunii.

- **identificarea unor surse alternative de energie;**

- **protecția mediului înconjurător.**

Intervenția omului asupra naturii a ajuns la un punct în care este din ce în ce mai posibil ca să fie generate probleme care pot fi tot mai puțin anticipate. Pe măsură ce populația umană crește, numărul de specii cu care împărțim planeta scade, iar ecosistemul începe să decadă, existând riscul ajungeri într-o stare dezastruoasă pentru ființa umană.

În scopul evitării ajungerii la un colaps de sistem este necesară promovarea unei noi etici pentru managementul relațiilor umane cu mediul, pe fondul a cel puțin trei principii de bază:

a) natura este un sistem de o complexitate impenetrabilă – erorile în relația cu natura trebuie rapid acționat asupra lor, în direcția diminuării efectelor negative sau eliminării lor;

b) natura nu oferă cantități elimitate/inepuizabile – exploatarea resurselor necesită raționalizare, limitări și constrângeri;

c) natura nu are opțiunea de a reveni – refacerea sistemului este foarte anevoioasă, necesită perioade extrem de mari pentru o ipotetică restabilire la starea inițială.

O problemă de mediu ce afectează întreaga lume este creșterea temperaturii, care are drept cauză principală fenomenele de poluare, ca rezultat al creșterii concentrației atmosferice de noxe, urmare a revoluției tehnico-științifice. Securitatea mediului este un concept folosit pentru a puncta relația dintre condițiile de mediu și interesele de securitate. Securitatea mediului este un factor de control al stabilității sociopolitice, în sensul distribuirii resurselor naturale. Deși există un spectru extrem de larg al factorilor ce se combină în relația umanitate-mediu este important de precizat că stabilitate a socială, economică și politică sunt influențate în mod direct de starea mediului. Caracterul transfrontalier al poluării, care reprezintă una dintre cele mai actuale surse de instabilitate, impune necesitatea respectării principiilor de drept internațional statuate. În caz contrar, aceasta poate de genera în conflict. Date fiind efectele directe și indirecte ale diferitelor transformări de mediu, cu cauze naturale, sau din cauza intervenției umane, impun tratarea acestui subiect în politicile de securitate adoptate pe viitor la nivel regional și global. Implementarea și dezvoltarea acestora trebuie să asigure speranța că națiunile își vor asocia eforturile înainte ca Terra să devină o planetă nelocuibilă.

Politica energetica europeana acoperă trei aspecte:

- combaterea schimbărilor climatice,
- limitarea vulnerabilității UE față de importurile de hidrocarburi
- promovarea ocupării forței de muncă și a creșterii economice, furnizând astfel consumatorilor energie sigură la prețuri convenabile.

Politica energetică europeană are la bază:

- să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 30% până în 2020, în comparație cu 1990. În plus, în 2050, volumul global de emisii GES trebuie redus cu până la 50% față de 1990, ceea ce presupune reduceri de 60-80% în țările industrializate până în 2050.
- sa reduca, indiferent de situație, emisiile de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% până în 2020 față de 1990.

Realizarea angajamentului asumat de UE de a acționa imediat în legătură cu emisiile de gaze cu efect de seră ar trebui să fie nucleul noii politici energetice europene, din trei motive:

(i) emisiile de CO₂ din sectorul energetic reprezintă 80% din emisiile de GES din UE, iar reducerea emisiilor înseamnă scăderea consumului de energie și utilizarea în mai mare măsură a energiei nepoluante, produse pe plan local,

(ii) s-ar limita expunerea tot mai mare a UE la instabilitatea sporită și la creșterea prețurilor la petrol și gaze și

(iii) piața de energie din UE ar putea deveni mai competitivă, stimulând tehnologiile inovatoare și ocuparea forței de muncă.

Politica privind energia regenerabilă, respectiv de creștere a ponderii acesteia la 20% din totalul surselor de energie până în 2020 trebuie să facă față unei provocări: să găsească un echilibru între instalarea imediată a unor ample capacități producătoare de energie regenerabilă și acordarea unui răstimp care va permite cercetării să contribuie la diminuarea costului capacităților respective.

Găsirea unui astfel de echilibru înseamnă să se țină seama de următorii factori:

- utilizarea energiei regenerabile costă mai mult, în general, decât utilizarea hidrocarburilor, dar diferența scade, mai ales când se iau în considerare costurile schimbărilor climatice;
- economiile de scară pot reduce costurile energiei regenerabile, însă necesită în prezent investiții majore;
- energia regenerabilă îmbunătățește securitatea aprovizionării cu energie a UE prin mărirea ponderii producției locale de energie, diversificarea tipurilor de combustibili și a surselor pentru importurile de energie și creșterea proporției energiei din zone cu stabilitate politică, precum și prin crearea de noi locuri de muncă în Europa;
- energia regenerabilă emite puține gaze cu efect de seră sau chiar deloc; majoritatea acestor tipuri de energie contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității aerului.

Cărbunii și gazele asigură 50% din aprovizionarea cu electricitate a UE și vor rămâne cu siguranță o parte importantă din totalul resurselor noastre de energie. Rezervele pe termen lung sunt considerabile, însă cărbunii generează emisii de CO₂ aproape duble în comparație cu gazele. Va fi nevoie de metode de producție pe bază de cărbuni mult mai puțin poluante și

de reducerea emisiilor de CO₂. Mai mult, dezvoltarea unor astfel de metode nepoluante de captare și stocare a carbonului prezintă un interes capital la nivel mondial: AIE prevede dublarea producției de electricitate pe bază de cărbuni până în 2030. Rezultatul ar fi eliberarea în atmosfera a circa 5 miliarde de tone de CO₂, adică 40% din creșterea estimativă a emisiilor globale de CO₂ generate de sectorul energetic.

Planul strategic european privind tehnologiile energetice nu va fi singura acțiune întreprinsă pentru a cataliza cercetările internaționale și captarea și stocarea CO₂.

Pentru a avea rolul de lider mondial, UE trebuie să ofere o viziune clară asupra introducerii metodelor de captare și stocare a CO₂ în UE, să elaboreze un cadru de reglementare pentru dezvoltarea acestora, să investească mai mult și într-un mod mai eficient în cercetare și să acționeze la nivel internațional. Pe viitor, captarea și stocarea vor fi incluse, de asemenea, în sistemul UE de comercializare a emisiilor.

Energia nucleară reprezintă aproximativ o treime din electricitatea și 15% din energia consumată în UE provin din energia nucleară care este una din cele mai importante surse de energie fără dioxid de carbon (CO₂). Energia nucleară a fost una din metodele de limitare a emisiilor de CO₂ la nivelul UE și, pentru statele membre care își doresc acest lucru, poate face parte dintr-un scenariu energetic în care va fi nevoie de reduceri semnificative ale emisiilor în următoarele decenii.

Energia nucleară este mai puțin vulnerabilă la variațiile prețului carburantului decât cea generată pe bază de cărbuni sau gaze, deoarece uraniul reprezintă o mică parte din costul total al generării energiei nucleare și se bazează pe surse care nu se vor epuiza timp de multe decenii și care sunt distribuite pe scară largă în toată lumea.

Decizia de a se baza sau nu pe energia nucleară este la latitudinea fiecărui stat membru. Cu toate acestea, în cazul în care se înregistrează o scădere a nivelului de energie nucleară în UE, este esențial ca această scădere să fie compensată prin introducerea unor surse suplimentare de energie cu emisii reduse de carbon pentru producția de electricitate; în caz contrar, obiectivul de a reduce emisiile de GES și de a îmbunătăți securitatea aprovizionării cu energie nu va fi realizat.

În contextul energetic actual, AIE estimează că utilizarea la nivel internațional a energiei nucleare va crește de la 368 GW în 2005 la 416 GW în 2030.

Restructurarea sectorului energetic din Romania începând cu anul 2010 va trebui sa asigure:

- folosirea in viitor a tehnologiilor ce permit reducerea drastica a coeficientului de carbon al combustiei combustibililor fosili, in special pentru carbune
- reducerea costului de productie a carbunelui prin urmarirea acestuia la nivelul fiecarui loc de productie tinand cont ca in conditiile actuale de organizare a societatilor de productie conform HG 56/2010, pretul carbunelui este stabilit ca element intr-o tranzactie interna a societatii
- asigurarea unui sistem unitar de organizare si management in cadrul societatilor infiintate prin HG 56/2010
- promovarea producerii energiei pe bază de resurse regenerabile,
- stimularea investițiilor în îmbunătățirea eficienței energetice pe întregul lanț resurse-producție-transport-distribuție-consum.
- utilizarea biocombustibililor lichizi, biogazului și a energiei geotermale.
- reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului înconjurător prin utilizarea tehnologiilor curate
- asigurarea surselor necesare pentru acoperirea cheltuielilor generate de conditiile de mediu prin majorarea capitalului propriu al societatilor de stat ce fiinteaza pe piata prin emisiunea de noi actiuni.

În politica energetică și stabilirea strategiei energetice a României un loc important îl ocupă traseele/coridoarele energetice.

Pe plan mondial se prevăd schimbări majore ale mediului de securitate în următorii 20 de ani. România, aflată încă într-o tranziție prelungită, este prinsă de jocul intereselor marilor actori internaționali.

O excludere a României din circuitul european al rutelor energetice ar complica și mai mult harta stabilității regionale.

În ultimii ani acțiunea unitară în cadrul Uniunii Europene este menită a asigura alternativele necesare, evitând ajungerea la o criză de aprovizionare cu resurse energetice. România a promovat această poziție încă din anul 2005, când a evidențiat nevoia surselor și rutelor alternative concrete, precum proiectul Nabucco.

În prezent, există trei proiecte pentru coridoare energetice europene care includ România:

- 1) Oleoductul Constanța-Pancevo-Omisalj-Trieste,
- 2) NABUCCO
- 3) Construirea unui terminal de gaze lichefiate la Constanța, în colaborare cu Quatarul.

1) Oleoductul Constanța-Pancevo-Omisalj-Trieste, reprezintă o rută de aprovizionare alternativă pentru Europa, cea mai directă către centrul Europei. Proiectul este foarte dificil de realizat, mai ales că Rusia, Grecia și Bulgaria intenționează să treacă la construirea unui oleoduct pe ruta Burgas-Alexandroupolis.

2) Proiectul NABUCCO conductă prin care ar urma să se aprovizioneze cu gaz Europa, ocolind Rusia. Acesta este important pentru România ca și pentru Europa, reducând dependența față de gazul din Rusia. Proiectul prevede construirea unui sistem de transport al gazelor naturale care să pornească din Turcia și să treacă în Bulgaria, România, Ungaria și Austria; este considerat un proiect prioritar și de Comisia Europei fiind destinat să transporte gazele naturale din zona Mării Caspice spre Europa ocolind Rusia. Sursele de gaze pentru Nabucco sunt țările caspice, precum Azerbaidijan, Turkmenistan, Kazahstan, la care se adaugă Egiptul, Iranul și Rusia. Proiectul Nabucco a debutat pe 11 octombrie 2002 la Viena, când cele 5 companii implicate, TRANSGAZ- Romania, BOTAS-Turcia, OMW-Austria, MOL-Ungaria și BULGARGAZ-Bulgaria, au semnat un Acord de cooperare privind înființarea unui consorțiu în vederea efectuării unui studiu de fezabilitate privind crearea unei rute de transport gaze naturale complet nouă. Discuțiile privind construcția conductei au târăgănat din diverse motive până în iarna anului 2009, când la Budapesta a avut loc summitul special dedicat impulsiei proiectului la care au participat, în afară de statele furnizoare și de tranzit, și oficiali politici și din mediul de afaceri din

state membre ale UE, teoretic neimplicate direct. În vara anului 2009, România, Turcia, Austria, Bulgaria și Ungaria au semnat un acord interguvernamental privitor la proiectul Nabucco.

Conducta de transport va avea o lungime totală de circa 3 300 km și o capacitate de transport de 25-31 miliarde m³/an. Lucrările pentru realizarea conductei vor începe în 2011 și vor costa 8 miliarde de euro, din care UE va achita o parte din suma totală.

Cu toate acestea nu există încă angajamente clare privind statele care vor furniza gazul (furnizorii luați în calcul de partenerii Nabucco sunt fostele republici sovietice din Asia – Azerbaidjan, Turkmenistan, Kazahstan și Uzbekistan, dar și Irak, Egipt și Iran) și nici surse de finanțare oficiale.

Rolul de punct nodal al conductei este dat de faptul că Turcia este receptacolul în care se colectează gazul venit din patru direcții: - dinspre Georgia (gazul din Azerbaidjan și Asia Centrală); - dinspre Iran (gazul iranian); - dinspre Irak (gazul din Irak și Kurdistanul irakian); - dinspre Siria (gazul egiptean provenit inițial din rețeaua Arab Gas).

La acest aspect mai trebuie subliniat faptul că Turcia poate fi interfața între UE și zona Orientului Mijlociu, existând posibilitatea achiziționării gazului iranian, pe care Turcia îl cumpără, apoi îl vinde în conductă.

La fel și cu Irakul, numai că regimul de la Baghdad post-Saddam Hussein este privit cu ochi buni de occidentali, iar atât kurzii irakieni cât și irakienii sunt nevoiți să facă rost de banii atât de necesari reconstrucției. Rusia și South Stream.

Federația Rusă și-a declarat de la început dezacordul față de proiectul Nabucco, la începutul anului 2009 încheind un nou acord cu Turkmenistanul privind construirea de către o companie rusească a unui gazoduct prin deșertul Karakum, considerat o alternativă viabilă la proiectul european Nabucco.

Acest proiect denumit South Stream, va fi dezvoltat de compania energetică națională a Rusiei, Gazprom, care a dus negocieri cu mai multe state și a cumpărat participații în companii energetice naționale ale altor țări.

Până acum, toate țările care fac parte din Nabucco au fost cooptate sau au dus negocieri avansate cu Rusia pentru gazoductul South Stream.

România este singura țară care a rămas în afara acestui joc, pe care analiștii l-au numit un simplu gest de „a nu-ți pune toate ouăle în același coș”, având în vedere că importul de gaz rusesc nu va putea fi evitat în totalitate niciodată.

După unele semnale, România ar putea fi inclusă și ea în acest proiect, care ar putea demara mai repede decât Nabucco.

De altfel, Nabucco este văzut de oficiali nu ca un concurent al gazului rusesc, ci ca o măsură complementară de siguranță pentru cazul în care Rusia se hotărăște să se joace la robinetele de gaz, așa cum a făcut în mai multe ierni, invocând neînțelegerile cu Ucraina, pe teritoriul căreia trec conductele de gaz către Europa. Rusia a semnat până acum acorduri oficiale privind South Stream cu Italia, Bulgaria, Ungaria, Serbia și Grecia, iar Austria și-a declarat disponibilitatea de a participa la proiect.

3) Proiectul de cooperare cu Quatar, este un proiect care presupune construcția unui terminal de lichefiere a gazului natural la Constanța, proiect care până acum nu a avut rezonanță în rândul celorlalte state europene. Scopul său ar fi în consonanță cu tendința europeană de a identifica noi coridoare energetice care să diminueze dependența de Rusia.

Devine clar că, în condițiile date, securitatea energetică a României nu mai depinde doar de resursele proprii, de potențialul ei economic sau de puterea ei națională. Este evident că scopurile și obiectivele acestei securități trebuie negociate la Bruxelles, cu cele mai importante companii străine din energetică, cu producătorii și consumatorii sociali, cu partenerii sociali din economie.

Prin urmare, mult dorita independență energetică poate fi obținută preponderent în cadrul interdependențelor energetice europene.

Vorbind la nivel european, în domeniul energetic, organele comunitare au adoptat încă din februarie 1962 o reglementare care stabilea principiile ce urmau să guverneze politica energetică a Comunității Economice Europene/CEE, și anume:

- a) aprovizionarea ieftină cu produse energetice;
- b) asigurarea aprovizionării;
- c) stabilitatea aprovizionării;
- d) evoluția armonioasă a înlocuirii surselor tradiționale de energie cu surse noi de energie;
- d) libertatea de a alege pentru consumatori a produselor neenergetice.

Criza energetică din 1973 a făcut ca aceste principii să fie inoperante, ceea ce a determinat CEE să ia primele măsuri de urgență pentru a înlătura, măcar parțial implicațiile acesteia, și anume:

- a) crearea unui comitet interimar la nivel înalt care să coordoneze politicile energetice naționale ale țărilor membre până când CEE va putea să adopte

măsuri comunitare care să preîntâmpine sau să atenueze incidențele crizei energetice asupra țărilor membre;

b) coordonarea în cadrul CEE a mișcării stocurilor de materii prime energetice pentru a satisface cu prioritate nevoile țărilor membre cu astfel de produse;

c) impulsionarea activității Euratomului pe linia intensificării construcției de centrale atomoelectrice în țările membre și pentru descoperirea de noi resurse de energie în vederea reducerii dependenței de petrol;

d) raționalizarea de produse petroliere, reducerea importurilor de țiței și un mai mare accent pe consumul de cărbune energetic din producția țărilor membre.

Aceste măsuri au impulsionat în timp prospecțiunile din zona Mării Nordului, chiar dacă inițial au fost unele contradicții între Anglia și celelalte state membre ale CEE, dezvoltarea surselor alternative de energie (biomasa, celule fotovoltaice, turbine antrenate de vânt, pile de combustie etc.), creșterea eficienței energetice și dezvoltarea tehnologiilor de exploatare a combustibililor solizi.

Dezmembrarea URSS și schimbările structurale produse în fostele țări socialiste, a dus la extinderea CEE prin aderarea de noi membrii și transformarea acestei comunități în Uniunea Europeană, lucru ce a impus restructurarea pieței de resurse energetice și luarea de noi măsuri și inițiative, pentru liberalizarea pieței energetice, în care scop a fost adoptat un nou cadru legislativ în domenii ce vizează depozitarea, transportul, furnizarea și distribuția acestor resurse.

Problema energiei are o importanță vitală, iar siguranța aprovizionării cu petrol și gaze naturale constituie o prioritate absolută pentru orice economie a lumii. În condițiile apariției unor jucători noi pe piață care dețin rezerve energetice importante (țările de la Marea Caspică), marii consumatori de energie au ocazia să se reorienteze spre aceste surse de aprovizionare.

Un amănunt important constă în faptul că țările de la Marea Caspică nu sunt membre OPEC și nu respectă strategia de reglementare a prețului petrolului a acestei organizații.

Rezervele țărilor de la Marea Caspică sunt interesante atât pentru UE, care și-ar putea reduce în acest fel dependența de importurile energetice din Rusia, cât și pentru alte țări: China, SUA și Coreea de Sud, aceasta din urmă intenționând să cumpere petrol din Rusia sau Kazahstan pentru a evita zona tensionată a Orientului Mijlociu.

În privința securității energetice, evoluțiile din ultimele luni denotă necesitatea unei coeziuni puternice a Uniunii Europene.

CONCLUZIE

Garantarea securității naționale, conform Strategiei de Securitate Națională a României (SSNR), nu poate fi realizată fără a asigura securitatea energetică a României prin adaptarea operativă și optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare și creșterea eficienței energetice.

În contextul actualei crize economico-financiare, pentru relansarea economică a țării noastre cererea de energie va crește, iar rezervele exploatabile economic de țiței și gaze naturale vor fi tot mai limitate.

Deși România își asigură din resurse interne 60% din necesarul de materii prime, va spori dependența de importurile de petrol și gaze naturale.

Problema resurselor energetice se va transforma și pentru statul român într-una majoră de securitate. Rezolvarea ei pe termen îndelungat ar trebui să constituie o prioritate supusă mai puțin condiționărilor politice, iar cele de natură economică ar trebui acceptate și gestionate, prin reciprocitate cu eventualii parteneri.

Uniunea Europeană oferă garanția abordării în comun, de către toți participanții, a opțiunilor, dar în domeniul resurselor energetice ea însăși nu se află într-o situație prea confortabilă, membrii ei numărându-se printre marii dependenți de importul de petrol.

De aceea, rezolvarea problemei acestei resurse este lăsată mai curând la inițiativa fiecărui membru în parte.

Geopolitica petrolului nu ne ocolește, iar statul român ar trebui să se implice cu pragmatism în proiectele cu efecte benefice îndelungate generate și susținute de geopolitică.

Soluțiile la care poate apela România pentru a-și asigura aprovizionarea cu resurse energetice pe termen lung sunt parțiale și limitate.

România trebuie să caute și să promoveze soluții la nivelul Uniunii Europene, cu care avem o semnificativă convergență de interese.

Este necesară punerea la punct de către Comisia Europeană de la Bruxelles a strategiei europene comune în materie de energie, care să garanteze tuturor statelor membre securitate energetică, respectiv continuitate în aprovizionare și stabilitate relativă a prețurilor.

Procesul de elaborare a politicii de securitate energetică trebuie să aibă drept premise primatul valorilor, a intereselor și necesităților sociale față de cele de grup socio-politic.

Toate aceste problematice trebuie tratate și solutionate în mod responsabil cu ocazia revizuirii strategiei energetice a României în vigoare la aceasta dată, care este depășită, inaplicabilă în noua conjunctură socială și economică.

COLEGIUL DIRECTOR AL F.N.M.E.